

Statutair ambt gered: Grondwettelijk Hof vernietigt Vlaams ontslagdecreet

Nieuws dinsdag 17 juni 2025

Het Grondwettelijk Hof heeft het Vlaams ontslagdecreet vernietigd. Dit decreet uit 2023 maakte het voor lokale en regionale besturen gemakkelijk om statutaire personeelsleden te ontslaan. De aanvraag tot vernietiging werd ingediend door verscheidene partijen, waaronder de drie representatieve vakbonden. Zij zijn tevreden dat het Hof hun argumenten heeft gevolgd.

Het Vlaamse ontslagdecreet dateert uit 2023. Zogezegd wilde de Vlaamse regering met dit decreet een gelijkschakeling realiseren tussen het statutair en het contractueel overheidspersoneel in de lokale en provinciale besturen. Zo konden statutairen en contractuelen worden ontslagen op basis van dezelfde redenen en modaliteiten. Het ontslagdecreet gaf hiermee een ongebreidelde ontslagmacht aan de lokale en provinciale besturen en ondermijnde op die manier de vastheid van betrekking, die nochtans kenmerkend is voor het statuut. Het decreet benadeelde zelfs statutairen in concrete situaties, bijvoorbeeld omdat ze een lagere opzeggingsvergoeding kregen. Daarnaast werden ook de arbeidsgerechten bevoegd voor betwistingen bij ontslag van statutaire personeelsleden. Een re-integratie, zelfs bij onwettig ontslag, werd hierdoor onmogelijk. Zoals recente voorbeelden aantonen, kan deze situatie leiden tot politieke of andere afrekeningen, waardoor de onafhankelijkheid van de ambtenaar en van de dienstverlening in het gedrang komt.

‘Ongrondwettig,’ oordeelden verschillende partijen waaronder ACV Openbare Diensten, ACOD LRB en VSOA LRB. Zij dienden een verzoek tot vernietiging van het decreet in bij het Grondwettelijk Hof.

In een uitspraak van 5 juni treedt het Grondwettelijk Hof de vakbonden hierin bij. Volgens het Hof vormt het ontslagdecreet een schending van het recht op arbeid en billijke arbeidsvoorwaarden, zoals gewaarborgd in artikel 23 van de Grondwet. Het Hof ziet vooral een probleem in het feit dat statutairen in geval van een onregelmatig ontslag niet langer konden worden gere-integreerd, maar nog slechts aanspraak konden maken op een schadevergoeding: “De doelstelling van de decreetgever om de beëindiging van de statutaire tewerkstelling te moderniseren en te flexibiliseren, kan niet verantwoorden dat het vaste karakter van de betrekking van die personeelsleden grotendeels wordt tenietgedaan doordat hun de mogelijkheid tot re-integratie wordt ontnomen in geval van een onrechtmatig ontslag.”

De vakbonden zien de uitspraak als een belangrijke overwinning voor de rechten en de bescherming tegen politieke willekeur van statutaire personeelsleden. Ze menen dat dit een belangrijk precedent is voor toekomstige wetwijzigingen rond het behoud van de sterkte van statutaire tewerkstelling.

De tijd is nu rijp om ook voor contractuele personeelsleden een betere bescherming juridisch te verankeren in wetgeving. Dit experiment heeft alleszins aangetoond dat er politici bestaan die graag misbruik willen maken van hun macht. Het doel van ambtenaren is de bevolking te dienen, niet de politici.

Gert Vlasselaer